

ਜੀ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਜਗਮੋਹਨ ਬਾਂਸਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2019 ਦਾ LPA ਨੰਬਰ 1303 (O&M)

23 ਅਗਸਤ, 2022

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਆਰਟ.51, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1970—
ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਚਪੜਾਸੀ ਦੀ
ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਮੌਜੂਦਾ ਐਲਪੀਏ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ
ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ
ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਏਟੀਐਮ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ
ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਸੀ - ਇਹ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ
ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-
ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਪੜਾਸੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ
ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-
ਆਰਡਰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ
ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ
ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ
ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ
ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਹੈ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ
ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਰਵਿਹਾਰ
ਲਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ।

(ਪੈਰਾ 6)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ
ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ
ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 7)

ਅਭੈ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਰਮਾ।

LAL

ਜੀ.ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੀ. (ਓਰਲ)

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 06.12.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 2014 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ.12808 ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 26.11.2008 (ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-4) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਡਬਲਯੂ. ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵੱਲੋਂ ਚਪੜਾਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 19.08.2013 (ਅਨੈਕਸਚਰ P-8) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(2) ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੈਰਿਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਖ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖਾੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਪੇਪਰ-ਬੁੱਕ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਏ.ਟੀ.ਐਮ. ਕਾਰਡ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਕਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। . ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 31,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜੋ ਕਿ ਗਬਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਿਤੀ 23.09.2008 ਦੀ ਉਕਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ 17.10.2008 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1970 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 07.11.2008 ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(4) ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨਿਯਮ 5 (ix) ਦੇ ਤਹਿਤ 26.11.2008. ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ.91 ਮਿਤੀ 24.05.2007 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 380 ਅਤੇ 409 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ

LAL

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਸਮੇਤ ਲਾਲ ਸਮੇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਨੇ 01.11.2012 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਏ.ਟੀ.ਐਮ. ਕਾਰਡ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 06.12.2013 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6) ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 12543 ਆਫ਼ 2013 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ 31.05.2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 19.08.2013 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ-8) ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 26.11.2008 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਅੱਜ ਤੱਕ. ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵੀ ਆਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖੁੰਝ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 1 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਇੰਨੇ ਸਖ਼ਤ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ

LAL

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਸਕੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਖੋਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਰਾਓ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1723 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਕੇਸ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ।"

(6) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਵਤਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ।

(7) ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ।

(8) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ

LAL

ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਿਤੀ 06.12.2018 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਾਇਲ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਡਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ